

Про НАТО в Севастополі

Володимир БОЙКО

Без мітингів та пікетів або інших проявів збудження громадської думки навколо дражливого питання пройшов тренінг «Національна безпека України і НАТО» у славному місті на півдні Кримського півострова. Організатори, а це Сіверський інститут регіональних досліджень за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», запросили до участі в навчанні депутатів місцевих рад Севастополя та державних службовців його адміністрації.

Готуючись до виступу перед своїми колегами, автор цих рядків пригадував багаторазові дружні зустрічі в місті, намагаючись уявити, як треба розповідати про оголошену тему, заздалегідь знаючи ставлення до неї, та як побудувати дискусію. Відповідь містилася в одному з оприлюднених під час семінару гасел — «Політика повинна бути чесною». Хоча якраз останньої ми прагнули уникати — саме із зазначеної причини, тим більше, що серед частини українських політиків ідея підвищення рівня інформованості про НАТО сприймається ледь не як шкідництво. Як і очікувалося, думки про Альянс аудиторії принципово не відрізнялися від позиції переважної більшості городян. Водночас від нагоди обмінятися наболілим, висловитися самому перед колегами та отримати нову інформацію слухачі місцевого Центру перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів не збиралися відмовлятися — хіба що на вимогу термінового дзвінка, від якого ніхто не застрахований.

А от загальне перше несприйняття НАТО як випробуваного інструменту, що неодноразово довів свою ефективність, здивувало — такого не було під час жодного з дев'яти попередніх занять у різних регіонах України. Довелося цитувати розпорядження Кабінету Міністрів України за підписом В. Януковича з прямим визнанням цього факту, що стало для присутніх відкриттям. Утім, вміння звітувати за державними документами, не читаючи їх, ба навіть, коли центральні органи влади змушують, заднім числом, в Україні добре відомо. Інша відмінність — переконаність слухачів у тому, що американська армія значно більш боєздатна за всі європейські, разом узяті. Це свідомо некоректне формулювання знайшло значну кількість прихильників, що, ймовірно, відображає військову домінанту в місті.

Та справжнім шоком стали відповіді на запитання «Що таке ПДЧ і як він здатен вплинути на Україну?» Отже, на думку присутніх севастопольців, це: «нові знання», «закон і право», «посилення військових сил», «розвиток, потенціал для країни», «партнерство, добросусідство, чесність», «підвищення відповідальності за взяті на себе зобов'язання», «поліпшення соціальних, культурних, політичних та інших умов життя», «успіх», «стабільність», «професійна мобільна армія», «ближче знайомство з країнами Європи», «боротьба з правовим нігілізмом», «виділення з бюджету додаткових фінансів для виконання зобов'язань», нарешті — «уряд буде менше красти». Ми лише

попросили прочитати документ та записати свої враження, асоціації. У зв'язку з чим постають риторичні запитання: чому його зміст масово та популярно не пояснювався громадянам у період напередодні та під час подачі заявки на ПДЧ в НАТО? Може, тоді б і парламент працював спокійно, адже зникла б причина ажіотажу серед громадян України? Чи це було нікому не потрібно?

Вислови «джерело додаткових проблем», «каталізатор розколу країни», «значне погіршення відносин з Росією та країнами СНД» виглядали як виключення із загального позитивного сприйняття, але вони дуже показові щодо побоювань та застережень. Йдеться про питання самоідентифікації. Вочевидь, для севастопольців, і не лише для них, вирішальним чинником оцінки ставлення до НАТО є навіть не радянські стереотипи, а поточна позиція Росії, яка для багатьох є батьківщиною. Тож зміна її ставлення вирішальною мірою вплине на позицію значної частини громадян України. Принаймні в цьому переконує реакція на приклади з недавньої історії співробітництва Росії з НАТО, найемоційнішим моментом якої став сюжет про підняття прапору Альянсу на російському кораблі, а також на наявність у нашої східної сусідки підходів, альтернативних позиції сучасної влади — про це також дуже мало відомо в Україні. На жаль.

Знання, інформація, на думку слухачів семінару, стали найбільшим доробком його учасників, безвідносно до їхніх особистих оцінок та позиції: хтось хотів би позбутися однобічності подачі інформації або ж самої ідеї вступу України та Росії до НАТО, комусь допікав поганий настрій та деякі некоректні висловлювання, переважна ж більшість просто дякувала та закликала владу працювати у відкритому діалозі з урахуванням інтересів сторін.

№211, четвер, 20 листопада 2008